

MĚSTSKÝ ÚŘAD KROMĚŘÍŽ
STAVEBNÍ ÚŘAD
Oddělení státní památkové péče
767 01 Kroměříž, Velké náměstí 115

Sp.zn. : 02/053650/2020/St Kroměříž, dne 08.09.2020
Č.j.
Oprávněná úřední osoba: Ing. Alena Staňová
Telefon.: 573 321 208
E-mail: alena.stanova@mesto-kromeriz.cz

Městský úřad Kroměříž -13-
Toto rozhodnutí
- nabylo právní moci dnem 10. 9. 2020
- se stalo vykonatelným dnem
Datum 10. 9. 2020 Podpis

ROZHODNUTÍ

Výroková část:

Městský úřad Kroměříž, stavební úřad, oddělení státní památkové péče, jako věcně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu § 29 odst. 2 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, místně příslušný dle § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen orgán SPP) na základě žádosti ze dne 20.07.2020 od žadatele, kterým je

Město Kroměříž, IČO 00287351, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1, zastoupeno

Městský úřad Kroměříž, Odbor regionálního rozvoje, IČO 00287351, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1,

o vydání závazného stanoviska ve věci: **„Morový mariánský sloup – II. etapa restaurování, Velké náměstí, parc. č. 3075/1 k. ú. Kroměříž“, rejstř. č. 21444/7-6009,**

vydává

v této věci podle § 14 odst. 1 a podle § 44a odst. 3 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů a dle § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, toto

z á v a z n é s t a n o v i s k o č. 151:

Výrok I.

Záměr restaurování: „Morový mariánský sloup – II. etapa: restaurování kamenné podnože, sloupu, 2 kartuší a 4 soch na podnoži, Velké náměstí, parc. č. 3075/1 k. ú. Kroměříž“, nemovitá kulturní památka - rej.č. 21444 / 7-6009 v Ústředním seznamu kulturních památek ČR, spočívající v čištění kamene, odstranění nevhodných doplňků, doplnění poškozených částí, zpevnění, lokální retuši a hydrofobizaci, (bez zásahu do zlacené sochy Panny Marie s Ježíškem) je dle předloženého restaurátorského záměru „Morový mariánský sloup II. etapa, Velké náměstí, Kroměříž“, který zpracovala v červenci 2020 MgA. Radka Levínská, akad. soch., Bělohorská 159, 636 00 Brno,

přípustný

a pro restaurování sloupu se sochou Panny Marie v rozsahu

- a) **dvou kartuší, podnože a sloupu, kamenného lemu a schodů** – dílo uměleckořemeslné z kamene bez polychromie,
b) **4 soch (sv. Václava, sv. Floriána, sv. Rocha a sv. Mořice)** - dílo sochařské umělecké z kamene bez polychromie,

ve smyslu § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči,

se stanovují dle ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ust. § 10 odst. 3 vyhl. č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, **tyto podmínky:**

1. Snímání plastických retuší a plastických doplňků je možné až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP po předložení slovního popisu a zakreslení (např. do fotografie) upřesněného rozsahu odstraňovaných plastických retuší a doplňků pro všechny kamenné prvky II. etapy.
2. Doplnění chybějící hmoty sloupu bude provedeno až v souladu budoucím rozhodnutím orgánu SPP po předložení upřesněného restaurátorského záměru na materiál doplňků.
3. Přípustné je provedení jednoho odsolovacího cyklu podnože po očištění povrchu kamene podnože.
4. Po provedení jednoho odsolovacího cyklu podnože bude realizováno nové měření míry zasolení, jehož výsledek bude restaurátorovi podkladem pro upřesnění dalšího postupu v odsolování či neodsolování. Vzorky pro odběr k analýze salinity budou vybrány ze všech čtyř stran podnože a v různých jejích výškách. Místa k odběru vzorků musí být z originálního kamene, který bude bez krusty a nesmí být v přímém kontaktu s dřívějšími plastickými retušemi, jejichž pojivem je cement.
5. Po provedení jednoho odsolovacího cyklu na podnoži budou restaurátorské práce na podnoži přerušeny až do vydání rozhodnutí orgánu SPP o dalším postupu v odsolování. (Na 4 sochy a architekturu sloupu se tato podmínka č. 4 nevztahuje.)
6. Restaurování kamenného lemu zpevněné plochy u podnože a restaurování 3 nástupních schodů je možné až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP po předložení upřesněného restaurátorského záměru na tyto kamenné prvky.
7. Závěrečná restaurátorská zpráva bude v listinné podobě předána příslušné odborné organizaci (NPÚ ÚOP Kroměříž) v termínu do 1 měsíce od předání dokončeného díla.

Výrok II.

Záměr restaurování: „Morový mariánský sloup – II. etapa restaurování: kovové oplocení, 4 lampy v rozích oplocení, kovové atributy světců se zlacenými prvky, Velké náměstí, parc. č. 3075/1 k. ú. Kroměříž“, nemovitá kulturní památka - rej. č. 21444 / 7-6009 v Ústředním seznamu kulturních památek ČR,

v rozsahu restaurování kovových prvků spočívající v:

a) rozebrání oplocení a transportu do restaurátorské dílny, čištění mikrotryskáním abrazivem, vyrovnání deformací a svařování trhlin, výroba chybějící klapačky a mechanismu zavírání dvou křídel v oplocení z kovářsky zpracovaného železa, metalizace zinkem, zpětná montáž a nátěr oplocení,

b) obnově kovových atributů světců: nátěr alkydovou barvou, mixition, plátkové zlato 24 kar (Grac)

je dle předloženého restaurátorského záměru „Morový mariánský sloup II. etapa, Velké náměstí, Kroměříž“, který zpracovala v červenci 2020 MgA. Radka Levínská, akad. soch., Bělohorská 159, 636 00 Brno,

přípustný

a pro restaurování sloupu se sochou Panny Marie v rozsahu

- a) **kovového oplocení včetně lamp** – uměleckořemeslné dílo z kovu,
b) **kovové atributy světců** - uměleckořemeslné dílo z kovu s polychromií,

ve smyslu §14 odst. 8 zákona o státní památkové péči,

se stanovují dle ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ust. § 10 odst. 3 vyhl. č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, **tyto podmínky:**

1. Povrch kovového zábradlí nebude ošetřen metalizací zinkem. Nátěr zábradlí bude proveden až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP po předložení návrhu nového materiálu

- k pasivaci korozních procesů a návrhu konkrétní nátěrové hmoty k finálnímu nátěru včetně konkrétního odstínu černi.
2. Výroba a osazení chybějících prvků zábradlí je možná až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP po předložení návrhu kótovaného výkresu chybějících prvků.
 3. Zásah do povrchové vrstvy kovových atributů je možný až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP po předložení návrhu odřezení a návrhu konkrétních nátěrových hmot, včetně odstínu černi.
 4. Restaurování lamp je možné až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP po předložení upřesněného restaurátorského záměru na tyto kamenné prvky.
 5. Závěrečná restaurátorská zpráva bude v listinné podobě předána příslušné odborné organizaci (NPÚ ÚOP Kroměříž) v termínu do 1 měsíce od předání dokončeného díla.

Výrok III.

Záměr: „Výměna oplechování za olověných plech na horní ploše podnože sloupu Panny Marie parc. č. 3075/1 k. ú. Kroměříž“, nemovitá kulturní památka rej. č. 21444 / 7-6009, dle předloženého restaurátorského záměru „Morový mariánský sloup II. etapa, Velké náměstí, Kroměříž“, který zpracovala v červenci 2020 MgA. Radka Levínská, akad. soch., Bělohorská 159, 636 00 Brno, je podle § 14 odst. 3 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, z hlediska státní památkové péče **přípustný s podmínkou:**

1. Realizace výměny oplechování je možná až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP po předložení realizačního výkresu oplechování včetně způsobu kotvení a přichycení olověného plechu, upřesnění spojů plechů, detailu napojení na postavy světců a středovou patku s volutami a detailu přesahu oplechování oproti kamenné podnoži.

Účastníci, na něž se vztahuje rozhodnutí:

Město Kroměříž, IČ 00287 351,

v zastoupení: Městský úřad Kroměříž, IČ 00 287 351, Odbor regionálního rozvoje, IDDS: bg2bfur
sídlo: Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1

Odůvodnění:

Dnem 20.07.2020 bylo zahájeno správní řízení vedené pod spis. zn. 02/053650/2020/St na základě žádosti žadatele, kterým je Město Kroměříž, IČ 00287 351 zastoupené Městský úřad Kroměříž, Odbor regionálního rozvoje, IČO 00287351, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1, o vydání závazného stanoviska ve výše uvedené věci.

Sloup se sochou Panny Marie na pozemku parc. č. 3075/1 k. ú. Kroměříž byl prohlášen za kulturní památku evidovanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 21444 / 7-6009 (Mariánský sloup) a současně se nachází na území Městské památkové rezervace Kroměříž, ve smyslu Výnosu Ministerstva kultury ČSR ze dne 8.9.1978 pod č.j.15869/78-VI/1, proto se na předmět žádosti v plné míře vztahují podmínky zákona ČNR č. 20/1987 Sb., č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o státní památkové péči“).

Orgán SPP žádost účastníka řízení posoudil a vyžádal si písemné vyjádření NPÚ ÚOP v Kroměříži (v souladu s ust. § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů). Toto vyjádření bylo vydáno s podmínkami pod č.j. NPÚ-373/58333/2020 dne 11.08.2020, doručeno bylo na MěÚ Kroměříž dne 12.08.2020, naše č.j. MeUKM/059799/2020.

Související předchozí řízení orgánu SPP k restaurování zlacené sochy Panny Marie :

K restaurování zlacení sochy Panny Marie s Ježíškem vydával orgán SPP rozhodnutí č. 186/2018 pro Město Kroměříž zastoupené Kroměřížskými technickými službami.

Následně ke změně navržené restaurátorem MgA Václavem Maškem, který restauruje zlacení sochy v roce 2020, vydával orgán SPP rozhodnutí č. 61/2020, pod spisovou značkou 02/026262/2020/St ve věci: „Změna v restaurování zlacení sochy Panny Marie parc. č. 3075/1 k.ú. Kroměříž“, Velké

náměstí," dle předloženého: „Návrh na změny restaurátorského postupu k restaurování zlacení Panny Marie s malým Kristem na Velkém náměstí v Kroměříži“ zpracoval dne 5.4.2020:

MgA. Václav Mašek, U Kostela 12, 250 70 Odolena Voda,

Ing. Ondřej Šimek, Nádražní 270, 377 01 Jindřichův Hradec.

Popis sloupu a jeho umístění

Sloup se zlacenou kamennou sochou Panny Marie stojí na Velkém náměstí v blízkosti kašny a má pohledovou vazbu na zámek situovaný severovýchodně od Velkého náměstí. Sloup má v půdorysu základnu 5,520m x 5,520m a jeho celková výška včetně mohutné podnože a na něm stojícím sloupu s podstavcem je 16,3m, z toho samotná socha Panny Marie držící Ježíška má výšku 2,4m. Kompozičně doplňují tuto dominantu náměstí 4 lípy, jejichž tvarované koruny nepřesahují hlavy 4 soch stojících na podnoži sloupu.

Socha Panny Marie, stojící na sloupu, má na hlavě kovovou svatozář s hvězdami. Ježíšek drží v jedné ruce žezlo a druhou rukou přidržuje kamennou kouli, na které stojí jednoduchý plochý kovový křížek. Zlacení sochy bylo restaurátorsky provedeno v roce 2020.

Na tvarované čtvercové podnoži jsou na dvou protilehlých stranách zavěšeny kartuše s biskupskými znaky. Na podnoži stojí sochy čtyř světců: sv. Václava, sv. Floriána, sv. Rocha a sv. Mořice. Ve středu na podnoži stojí patka sloupu se čtyřmi volutovými náběhy. Sloup je ukončen kompozitní římsou.

Kolem podnože je dlážděná plocha vyvýšená nad náměstí. Plocha kolem podnože je po obvodu lemována kamenným profilovaným obrubníkem, jehož spodní hrana kopíruje spád plochy náměstí. Vyvýšená plocha kolem podnože je dlážděná kostkou a od náměstí je oddělená oplocením z kovového zábradlí, které nahradilo starší kamenné zábradlí doplněné o osvětlení sloupu v rozích zábradlí v roce 1723, viz zpráva Mgr. Budík. Zábradlí z kovářsky zpracovaného železa je kotvené skrz kamenný lem kolem zvýšené plochy (v rest. záměru uvedeno „kotvení do země“). V kovovém oplocení je dvoukřídla branka pro vstup ke sloupu a tomu je přizpůsoben kamenný lem, který je před brankou přerušen dvojicí schodišťových stupňů. Třetí plochý stupeň je půdorysně mimo kamenný lem. Kovové oplocení má v půdoryse pravidelný tvar čtyř stěn, v jehož rozích stojí sloup lampy historizujícího vzhledu.

Stav soch světců, podnože, oplechování a sloupu dle restaurátorského záměru

Poslední restaurování kamenného sloupu a postav světců bylo provedeno dle rozhodnutí č. 66 Okresního národního úřadu, referátu regionálního rozvoje, oddělení kultury - státní památkové péče, ze dne 7.4.1998, spis zn. 403/8117/98/KR. Dle závěrečné restaurátorské zprávy vypracované Mgr. Budíkem z Vyškova byla památka celoplošně opatřena sjednocující lazurní barevnou vrstvou. Z důvodu zabránění zatékání vody do podnože byla horní plocha podnože oplechována s přesahem cca 2cm po obvodu podnože. Dle nákresu z roku 1998 měla být podnož v horní třetině stažena horizontálně ocelovými lany.

Současný stav, popsáný v restaurátorském záměru z července 2020 od MgA. Levínské

„Stav doplňků především u soch světců nelze před sejmutím povrchové úpravy jednoznačně určit, přesto je zřejmé, že doplňky tvoří materiál poněkud hrubozrnný, s nízkou paropropustností, neboť v místech, kde se odděluje, je podkladní kámen nevratně degradovaný. Lze usoudit, že podobná situace bude i na ostatních lokalitách s tímto typem doplňků a to jak u soch, tak na architektuře. Je poškozena detailní modelace jako např. draperie onucí, prsty na nohou, rastr chlupů psa sv. Rocha, jemná kaneluru proudu vody z vědra sv. Floriana apod. Degradace kamenné hmoty je zapříčiněna jak přirozeným zvětváním (kámen obsahuje vysoký podíl železité složky), tak kritickým nárůstem krusty, která se odtrhne i s poškozenou povrchovou vrstvou kamene, tak převrstvením nevhodným materiálem.“

„Na podnoži je zřejmá počínající degradace druhotných materiálů jako důsledek zvýšené přítomnosti solí. Salinita ve spodní části památky je s největší pravděpodobností spojena s poškozeným oplechováním horní plochy. Horní plocha je oplechovaná pozinkovaným plechem, jehož jednotlivé díly jsou sletovány na pevno bez falců. Materiál plechu je značně poškozený trhá se mimo spoje. To může být způsobeno jak absencí zajištění dilatace, nedostatečným očištěním okolí spoje po pájení nebo špatně vyválcovaným plechem.“

Schodové stupně podnože nevykazují výrazné poškození. Spony jednotlivých dílů jsou funkční, na povrchu materiálu kovaného železa ulpívá slabá vrstva korozních produktů. Jsou patrné trhliny

v okolí spojů jak v materiále doplňků tak v originální hmotě kamene a to nikoliv v důsledku koroze spon, ale patrně vznikem tenzí při pohybu konstrukce na frekventovaném náměstí.

*Povrch všech částí památek pokrývá slabá vrstva depozitu atmosférického spadu. Ve spodních částech a na ploše hrubozrnných doplňků, kde se udržuje vlhkost, se daří koloniím náletových kultur.“
„Kovové atributy soch nesou stopy korozních produktů železa, nátěrová hmota nezlacených částí je místy narušená, vrstva plátkového zlata je značně poškozená, nesouvislá.“*

Stav kovového oplocení dle restaurátorského záměru MgA.Levínské (cit.)

*„Druhotné oplocení z kovářsky zpracovaného železa je spojeno s rohovými osvětlovadly.“
„Mechanismus branky je poškozen, závěsy křídel vrat jsou uvolněné, dlouhodobě namáhaná místa závěsů vykazují trhliny, chybí klapačka a mechanismus zavírání.“*

Restaurátorský záměr a popis prací a materiálů

I. Architektura sloupu

1. Sejmutí povrchových nečistot (metodou mikrotryskání bez přítomnosti vody s regulovatelným tlakem a množství abraziva s točivým proudem abraziva.)
2. Vyhodnocení stavu kamenné hmoty
3. Případné lokální konsolidační zásahy (na případné trhliny v kameni trhlinou oddělené plomby, poškozená struktura kamene) injektování elastifikovaným injekorganokřemičitanem a poté prostředkem na stejné bázi s plnivem, povrch bude napuštěn organokřemičitanem
- injektáž: systém Funcosil KSE 500STE, Funcosil KSE – Fulstoff A+B (Remmers)
- plošné zpevnění: penetrace organokřemičitanem Silex OH (Keim)
Chybějící hmota bude doplněna.
4. Povrchová úprava- doplnění narušené vrstvy barevného sjednocení – Restauo Lasur Keim, Fixativ, pigmenty.

II. Architektura podnože a sochařská výzdoba

1. Sejmutí povrchových nečistot (metodou mikrotryskání bez přítomnosti vody s regulovatelným tlakem a množství abraziva s točivým proudem abraziva) a sejmutí poškozené modelace z druhotných tmelů (kamenické nářadí)
2. Odsolení podnože – destilovanou vodou s celulózovým kompresním materiálem ve dvou cyklech, po kterých bude ze stejných míst odebrán vzorek pro posouzení, 1 týden trvajícím obklad.
3. Aplikace algicidu (Keim) – proti zamezení vegetace náletových rostlin
4. Konsolidace: dle potřeby bude kamenný materiál napuštěn zpevňovačem na základě elastifikovaného organokřemičitanu, trhliny budou injektovány prostředkem na stejné bázi (zpevnění kamene: KSE 500, injektáž: 500STE + KSE - Füllstoff A + KSE - Füllstoff B (Remmers))
5. Doplnění umělým kamenem průmyslově vyráběným – barevně a strukturálně sjednocené s originálním kamenem. Materiál: Restauo Top (Keim), pigmenty Bayferrox (oxidy železa), Fixativ Restauo Lasur
6. Doplnky budou barevně sjednoceny s odstínem původního kamene
7. **Obnova atributů:** nátěr a zlacení alkydová nátěrová hmota, mixtion, plátkové zlato 24 kar (Grac)
8. Výměna oplechování podnože: degradovaný zinkový plech bude vyměněn za olověný tl. cca 0,6mm
9. Hydrofobizace povrchu v horních vodorovných plochách prostředkem Keim Lotexan N. Na podnož nanohydrofobizace blokující vstup soli - výrobek SG 335 Nanovision

III. Restaurování kovaného oplocení

- demontáž a převoz do restaurátorské dílny (lana v textilním pouzdru, pomocný dřevěný materiál, plstěné matrace)
- rozebrání zábradlí na jednotlivé prvky
- sejmutí nátěrových hmot a korozních produktů (mikrotryskání s točivým proudem a kontrolovatelným tlakem)
- vyrovnání mechanických deformací, zapravení trhlín svařováním (vyhřátí materiálu před úpravou, svařování el. obloukem)
- výroba chybějících částí (klapačky, systém zavírání – kovářským zpracováním)

- metalizace zinkem (zinacor)
- montáž dílů: nový spojovací materiál z vysoko legované oceli
- nátěrový systém pro barevné kovy
- montáž na místo: spojovací materiál z nerezoceli

Charakteristika věci / objektu / území dle č.j. NPÚ-373/58333/2020 (cit.) :

„Blokovitá podnož s odsazenými nárožními nese menší podstavec vlastního sloupu s volutově zakončenými opěráky a čtyřmi okénky, kterými bylo vidět věčné světlo v jeho nitru. Předpokládá se, že projektantem architektonického návrhu sloupu byl architekt Giovanni Pietro Tencalla. Samotný sloup je zakončen kompozitní hlavicí, na níž spočívá socha Panny Marie s Ježíškem, který drží v ruce žezlo. Na nárožích podnože stojí sochy sv. Václava, sv. Mořice, sv. Rocha a sv. Floriána.

Sochařské dílo vytvořil Michael Zürn s dílnou a je reprezentantem raně barokního sochařství (1680 – 1681) na Moravě, které ještě není pod přímým vlivem dynamického římského baroka, které na Moravu proudilo prostřednictvím Vídně. Samotná socha Panny Marie byla pozlacena v roce 1882 (údajně jako poděkování za odvrácení cholery náklady).

Erb Karla Lichtensteina – Castelcornia v čele kubické podnože sloupu dává jeho vznik do spojitosti s jeho episkopátem, zatímco skromněji vyhlížející erb kardinála Františka z Dietrichsteina na opačné straně nasvědčuje tomu, že v těchto místech patrně již dříve stával mariánský objekt vybudovaný pod jeho patronátem (Perůtka, Marek, Kroměříž. Historické město a jeho památky, Kroměříž, 2012, str. 194 – 195).“

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně-historických hodnot dle č.j. NPÚ-373/58333/2020 (cit.):

„Za památkové a kulturní hodnoty lze považovat nejen hmotnou podstatu sochařského díla a jeho architektonické složky, rozmístění a natočení jednotlivých soch, ale taky zbytky povrchových úprav a jedinečnost sochařského projevu a rukopisu.“

Podmínky uvedené v odborném vyjádření č.j. NPÚ-373/58333/2020 (cit.):

1. Po očištění povrchu soch, erbů i podnože bude svolán kontrolní den za účasti odborné i výkonné složky zástupců státní památkové péče, zástupce investora a restaurátora a bude upřesněn rozsah snímání plastických retuší. Plastické doplňky, které jsou s originálem dobře soudržné, svou strukturou a barevností jsou blízké originálu, budou na místě ponechány.
2. Po očištění povrchu kamene podnože a po provedení jednoho odsolovacího cyklu bude realizováno nové měření míry zasolení. Vzorky pro odběr k analýze salinity budou vybrány ze všech čtyř stran podnože a v různých jejích výškách. Místa k odběru vzorků musí být z originálního kamene, který bude bez krusty a nesmí být v přímém kontaktu s dřívějšími plastickými retušemi, jejichž pojivem je cement. Výsledky míry zasolení budou podkladem pro vydání nového písemného vyjádření o dalších odsolovacích cyklech.
3. Povrch kovového zábradlí nebude ošetřen metalizací zinkem. Bude předložen návrh nového materiálu k pasivaci korozních procesů k vydání písemného vyjádření odborné organizace státní památkové péče. Taktéž bude předložen návrh konkrétní nátěrové hmoty k finálnímu nátěru včetně konkrétního odstínu černi.
4. K písemnému vyjádření NPÚ, ÚOP v Kroměříži bude předložen i návrh nových chybějících částí, které mají být k zábradlí doplněny. Návrh bude zpracován kresebně včetně rozměrů nových prvků.
5. Bude upřesněn způsob kotvení a přichycení nového olověného plechu k vydání nového písemného vyjádření odborné složky státní památkové péče.
6. Kovové atributy budou odrezeny. Způsob odrezání a návrh konkrétních nátěrových hmot bude předložen k vydání nového písemného vyjádření, včetně odstínu černi.

Zdůvodnění podmínek v odborném vyjádření č.j. NPÚ-373/58333/2020 (cit.):

„*Sloup Panny Marie prošel posledním velkým restaurováním v roce 1998, při němž se restaurátor potýkal s velkou mírou zavlhčení u masivní kubické architektury podnože sloupu. Charakteristickým rysem posledního rest. zákroku je celoplošný barevný sjednocující nátěr, pod nímž jsou doposud částečně skryty dřívější krusty, plastická retuš. Tato vrstva působí obtíže zejména při vyhodnocení aktuálního stavu plastických retuší a stanovení rozsahu jejich odstranění. Na čtveřici světců je scelující nátěr z větší části již setřený, proto i v aktuálním restaurátorském záměru předkládá restaurátorka grafické znázornění rozsahu pokrytí povrchu těl světců jak krustou, tak náletovou mikroflórou, tak jsou zde vyznačena i místa plastické retuše. Nikde avšak není vyznačen rozsah předpokládaného odstranění starších plastických doplňků. Krusty a biologické napadení je třeba odstranit tak, jak předpokládá záměr. Čištění bude na světeckých figurách probíhat téměř celoplošně – viz grafické znázornění. Rozsah i postup je akceptovatelný.*

Jelikož z předloženého záměru není jednoznačně patrný rozsah snímání plastických retuší, a za stávajícího stavu znečištění a stále setrvávajícího celoplošného scelujícího nátěru ani není možné zodpovědně rozsah míry snímání plastické retuše stanovit, je třeba provést revizi plastických doplňků po očištění a tento rozsah upřesnit. Plastické doplňky, které jsou s originálem dobře soudržné, jsou svou strukturou a barevností blízké originálu, budou na místě ponechány. Odstraněny budou doplňky, které jsou výrazně tvrdší, tj., které podléhají pomalejší degradaci než originální materiál, doplňky, které svou strukturou výrazně narušují vizuální harmonii díla, popřípadě svým složením ohrožují originální hmotu, anebo doplňky, které jsou již dožilé a s povrchem originálu nesoudržné. (podmínka č. 1).

Nedoporučujeme odstraňovat v roce 1998 nově provedené modelace rukou světců (jsou spojeny s originálem na mosazné čepy a měly by být zhotoveny z umělého kamene vhodného pro restaurování, v zásadě shodného s aktuálně navrženým - Restauro Grund, Restauro Top, f. Keim).

Opětovné odstranění a nové nahrazení by vedlo k další ztrátě originálního materiálu. Důvodem k odstranění by bylo pouze jejich rozpraskání. Z hlediska estetické kvality a materiálového složení nejsou rozporu s kvalitami uměleckého díla a kulturně historických hodnot.

Výrazně problematickým místem je kubická podnož nesoucí dřík se sochou Panny Marie. Rozměrná podnož je seskládána z jednotlivých kamenných kvádrů, materiál výplňového jádra není znám. Z fotografií závěrečné restaurátorské zprávy z roku 1998 je patrné, že jádro v soklové partii je vyskládáno z kamenů, které jsou prokládány hlinou (mohly být pojeny hubenou omítkou. Byla-li, pak je již dožilá). Zda ale kamenná skladba pokračuje i do vyšších partií není jisté. V rámci doporučeného pravidelného režimu na závěr restaurátorské zprávy je uvedeno, cit: „Nelze zcela vyloučit technologické problémy související se silným zavlhnutím hmoty výplně konstrukce podstavce a s tím související nutnost prověření a ošetření obkladu podstavce v nejbližších letech“.

V rámci průzkumných prací byla provedena analýza míry zasolení, z níž vyšly překvapivé výsledky – z trojice odebraných vzorků byla většina v přijatelných nízkých, potažmo mírně zvýšených hodnotách u chloridů a dusičnanů, pouze v jednom vzorku se pohybovaly sírany ve vysokých hodnotách.

Restaurátorka tento fakt interpretuje jako důsledek zatékání pod plech. Odebraný vzorek je ale v nižší partii, vzdálen oplechování římsy a v místě, kde pod scelujícím nátěrem vystupují ne zcela dobře v minulosti očištěné krusty, nebo nově provedené vysprávkky. Proto se domníváme, že výsledek je neobjektivní, neboť došlo k odebrání kamene s krustou (sádrovec) nebo novější vysprávkky, v níž mohl být obsah cementu, který sám o sobě soli obsahuje a do bezprostředního okolí kamene i vylučuje. Proto stanovujeme podmínku č. 2 o novém odběru vzorků, a to po očištění podstavce a po provedení pouze jednoho odsolovacího cyklu. Jeden odsolovací cyklus je akceptovatelný, neboť by nemělo dojít k takovému zatížení kamene vlhkostí, aby došlo k narušení relativně stabilního prostředí kamene a jeho jádra. Minimálně jeden odsolovací cyklus je třeba, neboť i vizuálním průzkumem jsou patrné lokální solné výkvěty (navzdory poměrně dobrým výsledkům analýzy salinity). Pro stanovení optimálního množství odsolovacích cyklů je ale třeba provést výše uvedené kontrolní a zpřesňující měření. Aplikoval – li by se nadměrný počet odsolovacích cyklů, mohlo by dojít k nadměrnému zatížení podstavce vlhkostí a tím k rozpohybování migrace solí z jádra architektury podnože, a tím ke zhoršení poměrů zasolení podnože (podmínka č. 2).

Rozsah restaurování zahrnuje i kovové zábradlí kolem sloupu. Původně se zde nacházelo zábradlí kamenné. (V. Peřinka v Dějinách Kroměříže píše ještě o zábradlí kamenném, nicméně na fotografiích z počátku 20. století je již patrné zábradlí kovové, nicméně odlišného charakteru). Zábradlí je ale poměrně kvalitní uměleckořemeslnou prací a je autonomní součástí kulturní památky. Restaurátorka navrhuje po demontáži jeho odřezání a očištění, plastickou retuš a po zhotovení chybějících částí doporučuje povrchovou metalizaci zinkem. Tato povrchová úprava je vhodná z hlediska dlouhodobé pasivace korozních produktů a galvanické zinkování lze i řadit mezi historické povrchové techniky pasivace kovů. Nicméně na předmětném zábradlí nebylo zinkování jako povrchová úprava doloženo – restaurátorský záměr se o ní nezmiňuje, tudíž není objektivní důvod k aplikaci nové vrstvy (podmínka č. 3).

Záměrem restaurátorky je zhotovení chybějící klapačky branky a horizontální posuvné závory. Restaurátorský záměr však nepředkládá návrh těchto nových prvků, nelze tedy posoudit, zda jejich výroba je v souladu se zájmem památkové péče, či nikoliv. Je třeba předložit (kresebné) návrhy nových prvků a to včetně jejich rozměrů k vydání nového písemného vyjádření (podmínka č. 4).

Součástí architektury sloupu je i druhotně osazené oplechování, které restaurátorka navrhuje vyměnit za nové olovené. Tato výměna je akceptovatelná, je ale třeba před osazením přesně definovat způsob kotvení. Jednotlivé falce přiléhající k patkám soch nesmí být do kamene zasekány a musí být zapraveny tak, aby se pod plech nedostávala srážková voda a nedocházelo k zatékání pod oplechování bez možnosti vysychání. K písemnému vyjádření je třeba předložit návrh kotvení, pokud by mělo dojít k aplikaci jakýchkoliv lepících prostředků k zafixování nového plechu, popřípadě k zajištění spár mezi oloveným plechem a podnoží jednotlivých soch (podmínka č. 5).

Vlivem působení klimatu započaly korozní procesy i na attributech jednotlivých světců. Restaurátorský záměr počítá s obnovou jejich nátěrů a zlacení (na alkydovou nátěrovou hmotu bude aplikováno 24 kar. zlato). Nepočítá však již s odřezáním a s pasivací. Proto stanovujeme podmínku č. 6 o nutnosti odřezání (podmínka č. 6).

Závěrem by dle předloženého rest. záměru měly být horizontální plochy horních částí světců nahydrofobizovány prostředkem Lotexan N a na podnož doporučuje restaurátorka aplikovat nanohydrofobizační prostředek Nanovision. Na základě prostudování vlastností daného přípravku, revize referenční akce (soch na Dominikánském náměstí v Brně) a s ohledem na stav a charakter podnože a s ohledem na současný stupeň poznání dané technologie je užití nanotechnologie v procesu hydrofobizace pro podnož akceptovatelné.“

Vzhledem ke skutečnosti, že orgánu SPP jsou známy všechny podstatné skutečnosti a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, bylo upuštěno od ústního jednání spojeného s místním šetřením. V souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu vyzval orgán SPP účastníky řízení, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřili k jeho podkladům do 5 dnů od doručení výzvy. Účastník řízení této možnosti nevyužil.

Vyhodnocení orgánu SPP dle předložených podkladů, zjištění a podmínek odborného vyjádření NPÚ ÚOP Kroměříž

Orgán SPP rozdělil do výroku předmět restaurátorského záměru na 3 části, přičemž jen oplechování podnože olovem není podřazeno pod restaurování. Orgán SPP se ztotožňuje s vyhodnocením a obsahem podmínek odborné organizace. Práce a materiály nevyřešené v předloženém restaurátorském záměru je třeba dopracovat např. formou dodatku k restaurátorskému záměru a s novou žádostí předložit orgánu SPP k posouzení. Provedení prací je pak možné až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP k upřesněnému restaurátorskému záměru a upřesněným prací oplechování podnože, jelikož orgán SPP nemůže rozhodovat na kontrolních dnech, ale pouze ve správním řízení, tj. v daném případě po podání žádosti od vlastníka kulturní památky s upřesněným restaurátorským záměrem.

Oproti podmínkám uvedeným v odborném vyjádření orgán SPP stanovil podmínkou č. 2 ve výroku I. upřesnění materiálu doplňků sloupu, neboť v restaurátorském záměru chybí u doplňků sloupu jejich bližší popis.

Předložený restaurátorský záměr nepopisuje návrh na opravu 4 lamp, které jsou umístěné v rozích oplocení a dotváří kulturní památku. Stejně tak v popise architektury sloupu není zmíněn profilovaný kamenný lem zpevněné plochy kolem podnože a 3 schodové stupně v místě dvoukřídlé branky v oplocení. Jelikož tyto prvky mají vliv na celkovou kulturněhistorickou hodnotu prohlášené kulturní památky a pro celkové vnímání sloupu je nezbytná také jejich kvalitní řemeslná oprava, orgán SPP stanovil podmínkou dopracování restaurátorského záměru také na tyto prvky. Restaurování lamp, kamenného lemu a 3 schodů je možné až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu SPP k upřesněnému restaurátorskému záměru. (podmínka č. 6 ve výroku I a podmínka č. 4 ve výroku II.

Vlastník sochy by měl při zadání výběrového řízení na restaurování pamatovat na **pozdržení prací po očištění** kamenné architektury a soch abrazivem. Až po očištění soch a architektury restaurátor (po konzultaci s odbornou organizací) vypracuje upřesnění rozsahu odstraňovaných doplňků a to formou slovního popisu a zakreslením do fotografie, jakožto podklad k žádosti vlastníka kulturní památky. Ze zákona má orgán SPP stanovenou lhůtu 30 dnů, ve složitějších případech až 60 dnů, pro vydání svého rozhodnutí. Rozhodnutí orgánu SPP je obligatorně podmíněné vydáním odborného vyjádření (vydané ve lhůtě 20 dnů s možností prodloužení až na 50 dnů).

Provádění restaurátorských prací restaurátorem s příslušným povolením Ministerstva kultury je stanoveno v § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, proto orgán památkové péče tuto podmínku neuvádí ve výroku.

(§14 odst. 8) „Obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (dále jen "restaurování"), mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle §14a., přičemž restaurováním se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu.“

Práce spočívající v restaurování může dle citovaného ust. provádět fyzická osoba na základě povolení vydaného podle § 14a zákona o státní památkové péči s příslušným oprávněním k restaurátorským pracím, které jsou zákonem 361/1999 Sb. s účinností od 1.3.2000 rozděleny dle „třídníku specializací restaurátorských prací“, který je přílohou č. 1 k zákonu o státní památkové péči. Platnost povolení k restaurování vydaných před rokem 2000 nebyla změnou zákona dotčena. Seznam osob s platným povolením Ministerstva kultury k restaurování je dostupný aktuálně zde: <https://www.mkcr.cz/seznam-restauratoru-269.html>

Rozdělení prvků řešeného sloupu dle „třídníku specializací restaurátorských prací“

- a) Socha Panny Marie držící Ježíška je „sochařské umělecké dílo z kamene s polychromií“ (zlacením) ve smyslu ust. § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, byla předmětem I. etapy restaurování.
- b) Sochy světců jsou „sochařské umělecké dílo z kamene bez polychromie“ ve smyslu ust. § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči.
- c) Dvě kartuše, podnož, sloup a kamenný lem se schodišťovými stupni jsou „nefigurální uměleckořemeslné dílo z kamene bez polychromie“ ve smyslu ust. § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči.
- d) Kovové oplocení včetně 4 lamp a kovové atributy světců se zlacením jsou „uměleckořemeslným dílem“ z kovu, atributy z kovu se zlacením, proto zásahy na nich může provádět pouze osoba s povolením Ministerstva kultury k restaurování uměleckořemeslného díla z kovu včetně povrchové úpravy zlacení.

Restaurátor s povolením na restaurování „sochařské umělecké dílo z kamene s polychromií“ je oprávněn provádět i méně složitě restaurování tzn. „nefigurální uměleckořemeslné dílo z kamene bez polychromie“.

Veškeré změny a další doplňky oproti předloženému záměru je nutno předem odsouhlasit s orgány státní památkové péče ve smyslu zákona o státní památkové péči.

Orgán SPP vycházel při svém rozhodování ze všech dostupných podkladů a zjištění a řídil se platnými právními předpisy a nařízeními.

Dle § 29 odst. 2 písm. g) zákona č. 20/1987 Sb. je povinností orgánu státní památkové péče provádět odborný dozor. Stejně tak odborný dohled vykonává dle § 32 odst. 2 písm. g) č. 20/1987 Sb. odborná organizace NPÚ ÚOP. Z toho důvodu bude orgán SPP svolávat kontrolní dny za účasti restaurátora a vlastníka. Pro organizační zajištění kontrolních dnů bude vlastník **informovat minimálně 14 dnů před zahájením** restaurátorských prací orgán státní památkové péče – MěÚ Kroměříž, který bude následně svolávat jednotlivé kontrolní dny. Mimořádné okolnosti, nepředvídané v restaurátorské zprávě, je třeba řešit na mimořádném kontrolním dnu včas a na místě samém. O mimořádné situaci bude informovat restaurátor orgán státní památkové péče nebo odbornou organizaci. Ukončení prací bude za přítomnosti restaurátora, vlastníka a zástupců státní památkové péče (MěÚ KM a NPÚ ÚOP KM).

Orgán SPP podklady vyhodnotil. Předložený restaurátorský záměr **neuvádí zpracování závěrečné restaurátorské zprávy**, proto v souladu s prováděcí vyhláškou a v souladu s obvyklou správní praxí stanovuje orgán SPP do výroku termín odevzdání závěrečné restaurátorské zprávy.

Rozsah zpracování závěrečné zprávy je závazně dán prováděcí vyhláškou viz § 10 odst. 4 vyhl. č. 66/1988 Sb. (cit) „Pro restaurování se zpracovává závěrečná restaurátorská zpráva, která obsahuje:

- a) komplexní vyhodnocení průzkumných a výzkumných prací,
- b) dokumentaci provedeného restaurování,
- c) popis použitých technických a technologických postupů,
- d) popis použitých materiálů,
- e) nová zjištění o kulturní památce a pokyny pro další ochranný režim,
- f) fotodokumentaci jednotlivých fází restaurování a výsledného stavu,
- g) další dokumentaci podle povahy věci,
- h) předávací protokol a vyčíslení nákladů restaurování.“

Závěrečnou restaurátorskou zprávu doporučujeme vypracovat v podrobnosti dle metodického listu NPÚ č. 4/2006, ze dne 4. 9. 2006, č.j. 302/6662/2006 (viz Památkové listy 22/2006).

Závěrečná restaurátorská zpráva bude předána 1x vlastníkovi a 1x pro archivaci NPÚ ÚOP Kroměříž (Dle možností restaurátora bude závěrečná zpráva také poskytnuta pro archivaci orgánu SPP - MěÚ Kroměříž v elektronické podobě.)

Vzhledem k zájmům státní památkové péče v této lokalitě, po posouzení žádosti a předloženého návrhu, na základě odborného vyjádření NPÚ ÚOP KM dle § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči, bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí. Provedením výše uvedených restaurátorských prací při splnění podmínek tohoto závazného stanoviska nedojde k poškození kulturně historické hodnoty kulturní památky.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání dle správního řádu do 15 dnů ode dne jeho oznámení k odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Zlínského kraje, podáním u Městského úřadu Kroměříž, stavebního úřadu, oddělení státní památkové péče. (podle ust. § 81, § 83 a § 86 správního řádu)

Odvoláním lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné. (podle ust. § 82 odst. 1 správního řádu)

Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka. (podle ust. § 82 odst. 2 správního řádu)

Ing. Hana Kubáčková
vedoucí stavebního úřadu
Městského úřadu Kroměříž

Obdrží:

Městský úřad Kroměříž, Odbor regionálního rozvoje, IDDS: bg2bfur
sídlo: Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Kroměříži, IDDS: 2cy8h6t
sídlo: Riegrovo náměstí č.p. 3228/22, 767 01 Kroměříž 1

